Minister Zdrowia

DLT.050.1.2026.AS
Warszawa, 26 lutego 2026

Pani
Małgorzata Kidawa – Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie Pani Anny Górskiej, Senator RP, w sprawie rozszerzenia katalogu uprawnień dla dawców komórek macierzystych lub szpiku, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego.

Status dawców uregulowany jest ustawą o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów[1] i zapewnia dawcom m.in. prawo do bezpłatnych badań kwalifikacyjnych, opieki medycznej związanej z procedurą pobrania oraz zwrot kosztów poniesionych w związku z dawstwem, zgodnie z art. 3 ust. 4. Ponadto, zgodnie z art. 92 § 1 pkt 3 Kodeksu Pracy[2], za czas niezdolności pracownika do pracy wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów - – trwającej łącznie do 33 dni w ciągu roku kalendarzowego, a w przypadku pracownika, który ukończył 50 rok życia trwającej łącznie do 14 dni w ciągu roku kalendarzowego – pracownik zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia.

Jednocześnie, zgodnie z art. 22 ww. ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów, dawcy szpiku lub innych regenerujących się komórek i tkanek przysługuje tytuł „Dawca Przeszczepu", natomiast Dawcy Przeszczepu, który oddał szpik lub inne regenerujące się komórki i tkanki więcej niż raz oraz dawcy narządu, przysługuje tytuł „Zasłużony Dawca Przeszczepu". Z kolei, zgodnie z art. 23 ww. ustawy, każdemu dawcy posiadającemu legitymację „Dawcy Przeszczepu" lub „Zasłużonego Dawcy Przeszczepu" przysługują uprawnienia do korzystania poza kolejnością z ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

Zgodnie z art. 5 pkt 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych[3] ambulatoryjna opieka zdrowotna obejmuje udzielanie przez świadczeniodawców świadczeń opieki zdrowotnej osobom niewymagającym leczenia w warunkach całodobowych lub całodziennych. Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra

[1] Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1185).
[2] Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 2025 r. poz. 277, z późn. zm.).
[3] Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, z późn. zm.)

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej[4] wykaz świadczeń gwarantowanych obejmuje:

- porady specjalistyczne,
- badania diagnostyczne,
- procedury zabiegowe ambulatoryjne,
- świadczenia w chemioterapii,
- inne świadczenia ambulatoryjne (np. rehabilitacja)

Jednocześnie informuję, iż na podstawie art. 43 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych osobom, które posiadają tytuł „Zasłużonego Dawca Przeszczepu" przysługuje bezpłatne, do wysokości limitu, o którym mowa w art. 6 ust. 2 ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych[5], zaopatrzenie w leki objęte wykazem refundowanych: leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych, w stosunku do których wydano ostateczne decyzje administracyjne o objęciu refundacją albo ostateczne decyzje zmieniające, o których mowa w art. 16 ww. ustawy oraz leków, które świadczeniobiorca posiadający tytuł „Zasłużony Dawca Przeszczepu" może stosować w związku z oddawaniem szpiku lub innych regenerujących się komórek i tkanek albo narządów na podstawie recepty wystawionej przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego albo felczera ubezpieczenia zdrowotnego. Wykaz leków, które świadczeniobiorca posiadający tytuł „Zasłużony Dawca Przeszczepu" może stosować w związku z oddawaniem szpiku lub innych regenerujących się komórek i tkanek albo narządów określa rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wykazu leków dla świadczeniobiorcy posiadającego tytuł „Zasłużonego Honorowego Dawcy Krwi" lub „Zasłużonego Dawcy Przeszczepu"[6]. Ponadto zgodnie z art. 47c ww. ustawy „Zasłużony Dawca Przeszczepu" ma prawo do korzystania poza kolejnością z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach.

Możliwość korzystania z ww. świadczeń realizowana jest na podstawie przedłożenia legitymacji „Dawcy Przeszczepu" lub „Zasłużonego Dawca Przeszczepu". Legitymacja „Dawca Przeszczepu" wydawana jest przez podmiot leczniczy, w którym dokonano pobrania, natomiast legitymacja „Zasłużonego Dawcy Przeszczepu" przez ministra właściwego do spraw zdrowia, co uregulowane jest rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie odznak „Dawca Przeszczepu" i „Zasłużony Dawca Przeszczepu"[7].

Powyższe uprawnienia dawców wynikają z prawa powszechnie obowiązującego, stąd w przypadku nieprzestrzegania ich przez podmioty lecznicze należy interweniować bezpośrednio u kierowników placówek, w których realizowane są świadczenia. Ponadto, skargę na podmiot leczniczy, który ma podpisaną umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia (NFZ) o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej można złożyć do Sekcji Skarg i Wniosków w oddziale wojewódzkim NFZ, właściwym ze względu na siedzibę świadczeniodawcy.

Równocześnie należy wskazać, że 17 lipca 2024 r. zostało opublikowane Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1938 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie norm jakości i bezpieczeństwa substancji pochodzenia ludzkiego przeznaczonych do

[4] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 357, z późn. zm.).
[5] Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2025 r., poz. 907, z późn. zm.).
[6] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie wykazu leków dla świadczeniobiorcy posiadającego tytuł „Zasłużonego Honorowego Dawcy Krwi" lub „Zasłużonego Dawcy Przeszczepu" (Dz. U. z 2022r., poz. 1211).
[7] Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 października 2018 r. w sprawie odznak „Dawca Przeszczepu" i „Zasłużony Dawca Przeszczepu" (Dz. U. z 2018 r. poz. 2034).

zastosowania u ludzi oraz uchylające dyrektywy 2002/98/WE i 2004/23/WE[8]. Zgodnie z art. 87 tego rozporządzenia będzie ono stosowane od dnia 7 sierpnia 2027 r. zatem do tego czasu należy dostosować przepisy krajowe do wymogów określonych w rozporządzeniu – do tego czasu kraje członkowskie zobowiązane są do dokonania przeglądu funkcjonujących rozwiązań prawnych, w tym w zakresie przysługujących dawcom uprawnień. Podkreślenia wymaga bowiem fakt, że zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia państwa członkowskie mają obowiązek zapewnić standardy dotyczące dobrowolnej i nieodpłatnej donacji, co oznacza, że w związku z donacją potencjalnym dawcom nie można oferować zachęt ani bodźców finansowych lub innych równoważnych korzyści. Wyłącza to również możliwość przyznania wynagrodzenia w formie wypoczynku, który wykracza poza czas konieczny odpowiednio do oddania komórek macierzystych czy szpiku i dojazdu oraz czasu koniecznego na regenerację po oddaniu komórek krwiotwórczych.

Dobrowolność i nieodpłatność donacji oznacza także, że przysługujące dawcom uprawnienia należy rozpatrywać nie w kontekście głównych przesłanek determinujących donację, a dowodów uznania i wdzięczności za oddane komórki, tkanki i narządy. Decyzja o donacji powinna wynikać z potrzeby niesienia pomocy innym, a nie z kalkulacji potencjalnych korzyści. Komórki krwiotwórcze czy inne elementy morfotyczne krwi nie mogą być traktowane jako produkt lecz jako dar dla drugiego człowieka.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Tomasz Maciejewski
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

[8] (Dz. Urz. UE L z 17.07.2024).